

Massmedias framställning av personer med mental ohälsa och dess sam- band med stigma

En kritisk diskursanalys

Ronja Witick

Examensarbete
Det sociala området

2016

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	5562
Författare:	Ronja Witick
Arbetets namn:	Massmedias framställning av personer med mental ohälsa och dess samband med stigma - En kritisk diskursanalys
Handledare (Arcada):	Rut Nordlund-Spiby
Uppdragsgivare:	PAD projektet (Positive Attitude Development)
<p>Sammandrag:</p> <p>Olika medieformer har blivit en allt större del av vår vardag och speciellt massmedier har ett starkt inflytande på människors åsikter och attityder. Syftet med denna studie är att undersöka hur finsk dagspress representerar personer med mental ohälsa och vilket samband detta eventuellt har med stigmatisering. Med hjälp av en kritisk diskursanalys strävar forskningen efter att få svar på följande forskningsfrågor: "Hur skildras personer med mental ohälsa i finsk dagspress?" och "Finns det ett samband mellan de framträdande diskurserna och stigmatisering i samhället?". 30 artiklar från dagstidningen Helsingin Sanomat har analyserats och tidningen granskades under en period på tre månader. Inkluderingskriterier för de valda artiklarna var att de ska innehålla någon sorts beskrivning av personer med mental ohälsa samt vara skrivna av journalister. Artiklarna analyserades med hjälp av Faircloughs tredimensionella modell och resultaten kopplades till tidigare forskning och Goffmans stigmatologi. Resultaten visar att de flesta artiklar tar varken en positiv eller negativ ställning vid beskrivning av personer med mental ohälsa, medan det i några artiklar framkom diskurserna annorlunda och farlig. Dessa diskurser kan ha betydande konsekvenser, inte bara för personer som drabbas av mental ohälsa, i form av exempelvis lägre självförtroende, utan även för allmänhetens attityder gentemot mental ohälsa, vilket sedan kan leda till onödiga kategorisering och stigmatisering. Som motsats till detta framkom även i några artiklar en positiv diskurs, där mental ohälsa inte kopplades till några negativa termer utan snarare till hopp. Detta kan likaså ha en betydande roll för stigmatisering i samhället, då den kan bidra till en positiv attitydförändring bland allmänheten. Analysen visar också att journalister använder sig av vissa lingvistiska hjälpmedel för att väcka större uppmärksamhet bland läsare, som exempelvis modalitet, transitivitet och specifika ordval. Arbetets uppdragsgivare är PAD projektet (Positive Attitude Development), vilket strävar till att bland annat minska stigmatisering angående mental ohälsa och sociala problem bland unga personer med mental ohälsa.</p>	
Nyckelord:	Massmedia, mental hälsa, mental ohälsa, stigma, diskurs, kritisk diskursanalys, PAD (Positive Attitude Development)
Sidantal:	44
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	9.12.2016

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social Services
Identification number:	5562
Author:	Ronja Witick
Title:	Mass media's representation of people with mental illness and it's connection to stigma – A critical discourse analysis
Supervisor (Arcada):	Rut Nordlund-Spiby
Commissioned by:	The PAD project (Positive Attitude Development)
<p>Abstract:</p> <p>Different media types have become bigger and more significant part of our lives and particularly mass media has a big influence on people's opinions and attitudes. The aim of this study is to examine how the Finnish daily press describes individuals with mental illness and what connection this possibly has with stigmatization in the society. This study strives to, via a critical discourse analysis, get answers to the following questions: "How does the Finnish daily press describe people with mental illness?" and "Is there a connection between the apparent discourses and stigmatization in the society?". 30 articles from the newspaper Helsingin Sanomat, selected within a time period of three months, have been analysed. The requirements for including the articles in this study were that they have to contain some kind of a description of individuals with mental illness and that the articles are written by a journalist. The articles were analysed with Fairclough's three dimensional framework and the results were connected to previous research and Goffman's stigma theory. The results show us that most of the articles take neither a positive nor a negative stand when describing individuals with mental illness. However, in a couple of articles appear discourses such as abnormal and dangerous. These discourses have significant consequences not only for individuals with mental illness (for example lower self-confidence) but also for the general public's attitudes towards mental illness, which can lead to unnecessary categorization and stigmatization. As a contradiction to this, a few articles also presents a positive discourse, where mental illness is not connected to any negative terms, but rather to hope. This has likewise a significant effect on stigmatization in the society, because it can contribute to a positive change of attitudes among the general public. The analysis shows us also that journalists use certain tools to awake the attention among readers, such as modality, transitivity and specific choices of words. The commissioner of this study is the PAD project (Positive Attitude Development), which aims to fight stigma and social problems associated with mental illness, especially experienced by young adults.</p>	
Keywords:	Mass media, mental health, mental illness, stigma, discourse, critical discourse analysis, PAD (Positive Attitude Development)
Number of pages:	44
Language:	Swedish
Date of acceptance:	9.12.2016

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala
Tunnistenumero:	5562
Tekijä:	Ronja Witick
Työn nimi:	Joukkotiedotusvälineiden kuvaus mielenterveysongelmista kärsivistä ja sen yhteys leimaantumiseen – Kriittinen diskurssianalyysi
Työn ohjaaja (Arcada):	Rut Nordlund-Spiby
Toimeksiantaja:	PAD projekti (Positive Attitude Development)
<p>Tiivistelmä: Erilaiset mediamuodot ovat kasvaneet yhä isommaksi osaksi elämäämme ja erityisesti joukkotiedotusvälineillä on iso vaikutusvalta ihmisten mielipiteisiin ja asenteisiin. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tutkia kuinka suomalainen sanomalehti kuvaa ihmisiä joilla on mielenterveysongelmia ja minkälainen yhteys sillä mahdollisesti on leimaantumiseen yhteiskunnassa. Tutkimus pyrkii kriittisen diskurssianalyysin avulla vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: “Kuinka suomalainen sanomalehti kuvaa mielenterveysongelmista kärsiviä?” ja “Onko ilmestyneillä diskursseilla yhteys leimaantumiseen yhteiskunnassa?”. Tutkimuksessa on analysoitu 30 artikkelia valikoituna Helsingin Sanomista kolmen kuukauden ajalta. Artikkeleiden on täytynyt olla toimittajien kirjoittamia sekä niiden on täytynyt sisältää jonkinlainen kuvaus yksilöistä joilla on mielenterveysongelmia. Artikkelit ovat analysoitu Fairclough'n kriittisen diskurssianalyysin viitekehyksen avulla ja tulokset ovat yhdistetty aikaisempiin tutkimuksiin sekä Goffman'in stigmatologiaan. Tuloksista ilmenee että useimmat artikkelit eivät kuvaile positiivisesti eivätkä negatiivisesti mielenterveysongelmista kärsiviä. Muutamassa artikkelissa tulee toki esiin diskursseja kuten erilainen sekä vaarallinen. Näillä diskursseilla voi olla merkittäviä seurauksia, ei pelkästään ihmisille joilla on mielenterveysongelma, esimerkiksi alhaisen itsetunnon muodossa, vaan myös enemmistön asenteisiin mielenterveysongelmia kohtaan, jotka voivat johtaa turhaan luokitteluun sekä leimaamiseen. Vastakohtana tähän tuli myös muutamassa artikkelissa esiin positiivinen diskurssi, jossa mielenterveysongelmat eivät ole yhdistetty negatiivisiin termeihin, vaan ennemminkin toivoon. Tällä on myös merkittävä rooli leimaantumiseen yhteiskunnassa, sillä se voi myötävaikuttaa positiiviseen asennemuutokseen enemmistössä. Analyysissä ilmenee myös toimittajien käyttävän tiettyjä apuvälineitä herättääkseen lukijoissa enemmän huomiota. Näitä ovat esimerkiksi modaaliteetti, transitiivisuus sekä tietyt sananvalinnat. Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on PAD projekti (Positive Attitude Development), joka pyrkii vähentämään nuorten mielenterveysongelmista kärsivien leimaantumista yhteiskunnassa.</p>	
Avainsanat:	Joukkotiedotusväline, mielenterveys, mielenterveysongelma, leimaantuminen, diskurssi, kriittinen diskurssianalyysi, PAD (Positive Attitude Development)
Sivumäärä:	44
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	9.12.2016

INNEHÅLL

1	Inledning	6
1.1	Problemformulering	6
1.2	Syfte och frågeställning	7
2	Bakgrund	7
2.1	PAD-Projektet	7
2.2	Begreppet mental hälsa	8
2.3	Begreppet media och medias inflytande	9
3	Tidigare forskning	11
3.1	Medias representation av personer med mental ohälsa	12
3.2	Konsekvenser av medias representation av personer med mental ohälsa	14
4	Stigma som teoretisk referensram	16
5	Metod	18
5.1	Diskursbegreppet och diskursanalys	18
5.2	Kritisk diskursanalys	19
5.3	Material och urval	20
5.4	Tillvägagångssätt vid analys	21
5.5	Etiska överväganden	22
6	Resultat och analys	22
6.1	Helsingin Sanomats skildring av personer med mental ohälsa	23
6.1.1	<i>Diskursen annorlunda</i>	25
6.1.2	<i>Diskursen farlig</i>	26
6.1.3	<i>Positiv diskurs</i>	28
6.1.4	<i>Vem kommer till tals</i>	30
6.2	Massmedias beskrivning och koppling till stigma	31
6.2.1	<i>Intertextualitet</i>	32
6.2.2	<i>De framträdande diskursernas koppling till stigma</i>	33
7	Diskussion	36
7.1	Metoddiskussion	36
7.2	Resultatdiskussion	37
7.3	Förslag på fortsatt forskning	38
	Källor	39
	Bilaga 1 - Beskrivning av inkluderade artiklar	42

1 INLEDNING

Media spelar en allt större roll i dagens samhälle och hur människor värdesätter verkligheten (Nieminen & Pantti 2012 s.14). Det språk som människorna använder kan aldrig uppfattas neutralt, utan det formas alltid i en social kontext. Därmed påverkar även språket i media hur vi ser på världen och speciellt hur vi ser på oss själva. (Bergström & Boréus 2005 s.326) Speciellt massmedia har ett stort inflytande på befolkningen eftersom de flesta inkluderas i massmedia som läsare, lyssnare eller tittare (Jönhill 2012 s.75). I Finland är internet, tv, radio och tidningar ännu också de mest använda medierna. Det trycks 200 olika tidningar i Finland och enligt den senaste statistiken (2009) läste 71% av befolkningen dagstidning dagligen. (Sanomalehtien Liitto 2016) Det har alltså en stor betydelse vad journalister skriver i media om olika samhällsgrupper, speciellt de som möjligtvis befinner sig i en marginaliserad position, som bland annat personer med någon sorts mental ohälsa.

Eftersom massmedia når så många människor, kan dess språk på ett fel använt sätt påverka stigmatisering och fördomar i samhället gentemot en viss grupp. Mental ohälsa är starkt kopplat till stigmatisering och ibland anses stigmat vara en mer skadande faktor än själva mentala sjukdomen (Corrigan 2014 s.35f). Detta kan leda till att personer med mental ohälsa tilltar sig de fördomar media indirekt framställer och bidrar till en eventuell exkludering ur samhället.

1.1 Problemformulering

De olika medierna i samhället kan inte ses som politiskt neutrala och de kopplas starkt till ideologi och maktutövning (Giddens 2014 s.523, 507). Ibland sägs medier vara ”demokratins vakthund” och speciellt massmedierna har ett stort ansvar att främja demokratin och invånarnas delaktighet i samhället (Nieminen & Pantti 2012 s.20,25). Alltid uppnås inte detta mål, då tidigare forskning visar att flera artiklar gällande mental ohälsa har en negativ ton som främjar de redan existerande fördomarna i samhället.

Eftersom lite forskning har gjorts inom detta ämne i Finland, anser jag att det är relevant att undersöka hur mental ohälsa definieras genom media. Jag kommer att göra det genom att analysera artiklar ur Finlands mest lästa dagstidning, Helsingin Sanomat, eftersom den

når den största publiken och därmed har en av den största rollen till att antingen bidra till främjandet eller icke-främjandet av stigmatisering gällande personer med mental ohälsa.

1.2 Syfte och frågeställning

Mitt syfte i denna studie är att undersöka hur massmedia representerar personer med mental ohälsa och vilket samband detta eventuellt har med stigmatisering. Med hjälp av en kritisk diskursanalys kommer jag att analysera vilken eller vilka diskurs/er synliggörs i materialet och ifall det finns ett samband mellan språkanvändning och upprätthållandet av redan existerande fördomar av personer med mental ohälsa.

1. *Hur skildras personer med mental ohälsa i finsk dagspress?*
2. *Finns det ett samband mellan de framträdande diskurserna och stigmatisering i samhället?*

2 BAKGRUND

Som bakgrund i detta arbete kommer jag att presentera arbetets uppdragsgivare, det vill säga PAD-projektet, diskutera kring begreppet mental hälsa samt begreppet media. Eftersom media har allt mer vuxit till en betydelsefull del i vår vardag, känns det relevant att även diskutera kring medias inflytande i människors liv.

2.1 PAD-Projektet

Detta examensarbete görs i samarbete med PAD-projektet, vilket utförs av yrkeshögskolan Arcada och Tallinns Universitet samt finansieras av Central Baltic. PAD projektet (Positive Attitude Development) strävar efter att både i Finland och Estland förbättra anställningen på arbetsmarknaden bland unga personer med mental ohälsa, minska stigmatisering angående mental hälsa och sociala problem samt öka inklusionen av målgruppen i samhället genom att förbättra samhällets attityder gentemot målgruppen, speciellt bland arbetsgivare. Detta strävas att uppnås genom att ordna torgmöten tillsammans med representanter från olika institutioner och organisationer samt målgruppen. (Arcada, 2016)

I slutet av år 2015 fanns det dryga 10 500 under 25 åriga arbetslösa i huvudstadsregionen (Ely-keskus 2015). En stor del av dessa hade någon sorts funktionsnedsättning och den

vanligaste var depression. Unga personer med mental ohälsa riskerar att marginaliseras eller till och med exkluderas från samhället. Detta är en orsak varför denna sorts projekt behövs och målet är att få den procentuella andelen arbetslösa att minska i det finska (och estniska) samhället och öka den positiva attityden bland allmänheten genom att organisera kampanjer med torgmöten.

2.2 Begreppet mental hälsa

Mental hälsa är något vi alla har, som uppehåller våra psykiska funktioner och hjälper oss att klara av olika händelser i livet. Då den mentala hälsan mår bra, har människan en realistisk uppfattning av sig själv och sin omgivning. Naturligtvis behöver man inte vara ständigt nöjd, men med en stabil mental hälsa känner man periodvis livsglädje och tillfredsställelse. Det finns dock flera saker som påverkar vår mentala hälsa; individuella, sociala, samhälleliga och kulturella aspekter. (Heiskanen et al. 2007 s.17, 19) Hur stabil en individs mentala hälsa är, är även individuellt. Lika som någons fysiska hälsa rubbas lättare än andras, kan även någons mentala hälsa rubbas lika lätt. Att ha mental ohälsa är inte ovanligt i dagens samhälle och enligt centralförbundet för mental hälsa, lider 9 % av befolkningen av depression, vilket är Finlands vanligaste mentala störning (Mielenterveyden keskusliitto).

Mental ohälsa kan förekomma bland annat då en individ befinner sig i ett krisskede i livet, som exempelvis vid förlust av ett objekt, en nära person eller sin egen självkontroll, utomstående kriser eller samhälleliga förändringar. I en kris kan individen känna sig hjälplös och skadad, vilket i sin tur rubbar den mentala hälsan. (Heiskanen et al. 2007 s.35, 39) Det finns ingen tydlig skillnad mellan vad som är ”friskt” och vad som är ”sjukt” angående mentala hälsan, men några av de vanligaste symptomen är att man känner sig jämt nedslagen och situationen börjar även orsaka lidande och begränsa deltagande i livets olika områden. Olika mentala störningar kan vara bland annat depression, personlighetsstörningar, ätstörningar, schizofreni och missbruk av olika rusmedel. (Heiskanen et al. 2007 s.113-151)

2.3 Begreppet media och medias inflytande

Media är en allt större del av människors vardag och har därmed ett starkt inflytande i samhället (Blomberg et al. 2004 s. 13). Ordet media är pluralform av det latinska ordet medium, vilket betyder en förmedlare eller ett redskap att offentliggöra. I vardagligt språk används dock pluralformen media även om enskilda medier. Mediernas funktion är inte bara att ge information, utan också fungera som underhållning och skapa välbefinnande samt skapa en plats där människor kan uppleva en samhörighet. (Nieminen & Pantti 2012 s. 12, 14) Eftersom jag valt att undersöka artiklar i en finsk dagstidning, är det även relevant att lyfta fram begreppet massmedia. Till massmedier räknas oftast tv, tidningar, film, radio och internet. Ordet ”mass” står i begreppet eftersom man når en masspublik som består av ett enormt antal människor. Massmedier ska bland annat både ge information och underhålla, och de inkluderas i mycket det vi gör dagligen. Tack vare tekniken är det även lättare att ha tillgång till internet nästan var som helst och gränserna mellan olika medier är inte så tydliga som förr. Nu kan man exempelvis läsa tidningar och se på tv via internet. Detta fenomen kallas för mediekonvergens, där flera medieformer smälter samman på nya sätt. (Giddens & Sutton 2014 s. 493-495, 506) Medierna i allmänhet (inkluderat massmedier) har mycket med ideologi och makt att göra, eftersom medier har stora möjligheter att bestämma vilka frågor lyfts upp och hur (Blomberg et al. 2004 s. 13). Detta leder till att medierna har även ett stort inflytande och påverkan på människors åsikter och handlingar, vilket jag kommer att redovisa närmare nedan.

Medierna sägs ha ett större socialt ansvar i dagens samhälle, vilket betyder att de inte bara är ansvariga för sig själva utan även för hela samhället; medierna ska främja samhällets värderingar (Nieminen & Pantti 2012 s. 35-36). Vilken effekt ett medium har på samhället beror mycket på vilken form den har. Det finns likaså några olika teorier om publikens mottagande av media. En av de första teorierna är den hypodermiska modellen, där publiken anses som ”drogade” av medier och tappar därmed sitt kritiska förhållande till världen. Numera ses denna teori som gammalmodig och naiv. Enligt användarmodellen använder publiken medier för att tillfredsställa sina egna behov, exempelvis för att lära sig nya saker, underhålla och få information. Nyare teorier lägger sin fokus mera på hur publiken filtrerar information genom sin egen erfarenhet, vilket leder till att publiken formar mediet beroende på hur de mottar det. (Giddens & Sutton 2014 s. 493, 518-519)

På samma sätt som samhället inte alltid är jämlikt, är inte medierna det heller. Vissa har en större makt och resurser än andra (Nieminen & Pantti 2012 s. 14). Varje organisation kan även ha sin egna politiska agenda och journalisterna är medvetna om att de måste skriva inom dessa ramar för att passa in. På så vis säljer de inte bara produkten utan påverkar även människors åsikter och konstruerar vår verklighet. Filosofen Jean Baudrillard hävdar till och med att människor lever i en så kallad hyperverklighet, där gränsen mellan verklighet och bild inte längre är tydlig eftersom vår verklighet formas av medierna. (Giddens & Sutton 2014 s. 527, 517) Denna tanke hör till den postmoderna teorin som menar att medierna inte mera refererar till verkligheten utan till andra medieskildringar (Nieminen & Pantti 2012 s. 16). I nyare teorier menar man att det även uppstått ett kulturellt imperium, en så kallad mediaimperialism. Detta betyder att de industrialiserade länderna har en högre position gällande produktion av massmedia, vilket leder till att länder med mindre resurser känner sig utsatta. Som resultat av mediaimperialism hävdar flera observatörer att Första världens perspektiv dominerar, eftersom stora västerländska nyhetsbolag kontrollerar den globala kommunikationen, speciellt USA. (Giddens & Sutton 2014 s. 524)

Vissa samhällsgrupper syns mer än andra i medierna och de skildras på olika sätt. Speciellt massmedia har en stor roll i förmedling när det gäller vilka problemkonstruktioner är mer accepterade än andra (Blomberg et al. 2004 s. 16). Människor söker allt mer svar på frågor relaterade till sin egen identitet och jämför sig med olika individer eller sociala grupper som framhävs i media. Detta har en betydande roll för just de framhävande individers eller sociala gruppers självbild. Media har blivit en så stor del av vår vardag att vi inte märker alla deras lockelser eller överhuvudtaget tänker desto närmare på framställningarna. Trots det är varje liten del i medierna noga planerade och det finns alltid någon sorts världsåskådning och tankemönster infogad i dem. Detta tankemönster påverkar även de mottagande människornas sätt att uppfatta världen. (Nieminen & Pantti 2012 s. 13, 103, 117)

3 TIDIGARE FORSKNING

Det har gjorts en del forskning i hur media framställer mental ohälsa och vilka konsekvenser detta eventuellt har. Trots det var det svårt att hitta forskning som har gjorts i Skandinavien, vilket är orsaken till att jag valde forskning ur andra länder.

Tidigare forskningen jag använder mig av hittades från databaserna EBSCO, PubMed och SAGE med sökorden *mental illness*, *stigma* och *mass media*. Jag begränsade sökningen till åren 2006-2016, vilket gav 47 träffar i EBSCO, 148 träffar i SAGE och 91 träffar i PubMed. Av alla träffar valde jag ut fem forskningar som jag anser vara relevanta inom temat. ”*The picture of mental health/illness in the printed media in three central European countries*” av Nawková et al. (2012) syftar till att undersöka hur artiklar i de sex största tidningarna i Tjeckien, Slovakien och Kroatien, under perioder på en vecka var tredje månad år 2007, framställer mental ohälsa med avseende på stigmatisering. ”*Media portrayal of mental illness and its treatments*” av Heather Stuart (2006) syftar till att överblicka hur media porträtterar mental ohälsa och vilka sociala, emotionella och behandlingsrelaterade konsekvenser det kan ha. Som bakgrund använder sig Stuart av forskning från bland annat Nya Zeeland, Amerika och England. ”*Understanding mental distress in film and media: a new agenda?*” av Stephen Harper (2008) syftar till att undersöka utvecklingen i mediekritik och utvecklingen i hur film och media representerar mental ohälsa. Den fjärde forskningen ”*Reinforcing stigmatization: Coverage of mental illness in Spanish newspapers*” av Aragonés et al. (2014) syftar till att undersöka innehållet och formen av artiklar i 20 spanska tidningar under året 2010 för att förstå medias roll i att öka och minska stereotyper, fördomar och stigmatisering. Slutligen, den femte forskningen, ”*Influence of newspapers reporting on adolescents’ attitudes toward people with mental illness*” av Dietrich et al. (2006) handlar om en undersökning som gjorts med 167 studenter i åldern 13-18 år och deras attityder mot personer med mental ohälsa före de läser en nyhetsartikel och efter.

Jag kommer först att sammanfatta vad resultaten i varje forskning är angående medias framställning av personer med mental ohälsa, varefter jag diskuterar kring de olika författarnas slutsatser av vilka eventuella konsekvenser det kan ha.

3.1 Medias representation av personer med mental ohälsa

I Nawkovás et al. forskning kom det fram att mera än hälften av alla artiklar hade negativa uttalanden om personer som lider av mentala problem. Av alla sjukdomar, var det psykotiska sjukdomar som skrevs som mest stigmatiserade medan missbruk av olika rusmedel var det som oftast beskrevs i artiklarna. De artiklar som hade förvrängda avbildningar av personer med mentala problem publicerades ofta på framsidan av tidningar för att dra åt sig mera läsare och uppmärksamhet. Bara en tredjedel av artiklarna innehöll åsikter av professionella inom mental vård och de artiklar som baserade sig på professionellas synpunkter hade allmänt en mer positiv ton om personer med mental ohälsa. De positiva artiklarna visade sig dock vara mera än dubbelt längre än de artiklar som hade negativ ton, vilket kan förklaras med att de inte har skrivits i syfte att väcka uppmärksamhet och sälja mera, vilket ofta korta och negativa artiklar gör. Till motsats från andra forskningar som Nawkowá et al. tar upp, kom det fram att de artiklar som innehöll egna åsikter av personen med mental ohälsa eller hans familj var mer negativa än positiva. De flesta av de negativa artiklarna i Tjeckien, Slovakien och Kroatien visade sig vara förknippade med personer med mental ohälsa och aggression. 60,5% av de negativa artiklarna förknippades med farlighet, aggression och brott, fastän studierna visar att personer som lider av mentala problem inte begår brott desto mer än den generella populationen. Att personer med mental ohälsa oftare står som offer i ett brott förekom inte heller i artiklarna. (Nawková et al. 2012 s. 1-9)

I Stuarts forskning framkom det även att media både för underhållning och nyheter visade en överdramatiserad bild av personer med mental ohälsa. I medieformer för underhållning visade det sig att 2-3% av vuxna karaktärer har någon sorts mental sjukdom och ses oftare som ett offer än de andra karaktärerna. Dessutom ses de ofta som objekt för hån och rädsla samt deras mentala sjukdom förknippas ofta tillsammans med nedvärderande termer med förlorandet av kontroll. I nyhetsmedier var resultaten någorlunda samma, då de flesta artiklarna hade en negativ ton för att väcka uppmärksamhet hos läsarna. Lika som i Nawkovás et al. undersökning, hade inte många artiklar (under 15%) professionellas åsikter eller personliga berättelser av någon som lider av en mental sjukdom. Trots att de flesta artiklarna var negativa, har journalisterna i allmänhet en accepterande attityd gentemot mental ohälsa, vilket kan visa att det som framställs i media är ett resultat av en större

press inom branschen att framställa vissa synvinklar eller berättelser för att exempelvis uppnå en konkurrenskraftig riktning. (Stuart 2006 s. 99-104)

I Harpers forskning kommer det fram även som i Nawkovás et al. forskning att de artiklar som kopplar mental ohälsa med en negativ term, som exempelvis våld, får en annorlunda, bättre behandling än de mer positiva artiklarna som sätts så att säga på ”baksidan” av tidningen. Harper reflekterar även om hur mental ohälsa syns i tv-program och filmer. I resultaten visar det sig att filmer ofta använder mentala problem på ett socialt eller politiskt progressivt sätt, exempelvis genom att mental ohälsa blir en metafor för bland annat kriticism, feminism eller dylikt. Vad gäller tv-program diskuterar Harper om olika ”talk shows”, där det finns en tendens att terapi används på ett respektlöst sätt ifall värden av showen sätts i en position som en professionell för att snabbt fixa problemet, oberoende att hen inte har en terapeutisk kvalifikation. Detta lyfter fram frågan ifall besattheten av terapi i den västerländska kulturen har missat sin själva betydelse och blir pressad till en ny form av socialt kontroll. Dessutom lyfter Harper fram två viktiga aspekter som de andra forskningarna inte lyfter fram, nämligen frånvaron av mental ohälsa kopplat med etniska minoriteter i media samt mental ohälsa kopplat till genus, speciellt hur tidningar för män även idag presenterar mental ohälsa med lätt nedvärderande termer. Harper menar att medieproducenter behöver tänka mera på de reaktionära ideologierna vi har om genus samt det kulturella förbiseendet av de etniska minoriteternas erfarenheter av mental ohälsa. (Harper 2008 s. 170-173)

Aragonés et al. (2014 s. 3-8) kom i sin forskning fram till att representationen av mental ohälsa i de spanska nyhetstidningarna kan indelas i fyra huvudkategorier; farlighet, skuld/etiologi, behandling/återhämtning och positiv handling. I den första kategorin förknippades mental ohälsa, precis som i de flesta andra forskningarna, med våld och brott och speciellt som fara mot andra människor. I skuld/etiologi kategorin fanns det lika många artiklar som beskrev orsaken till mental ohälsa som yttre miljöfaktorer som artiklar som lade skulden på själva individen. I behandling/återhämtning kategorin beskrev en tredjedel av artiklarna behandling av mental ohälsa som ett möjligt och önskvärt resultat, medan ingen av artiklarna beskrev mental ohälsa som obotlig. I den sista kategorin var det 16,3% av artiklarna som hade en positiv handling, speciellt i hänvisning till oro av social exklusion. Till skillnad från de andra forskningarna, fanns det mera av så kallade positiva artiklar än negativa. Trots det framställdes personer med mental ohälsa i flera

artiklar som personer i nöd av medlidande istället för integrerade medlemmar i samhället. Dessutom var det nästan hälften av alla analyserade artiklar som använde kliniska termer i en metaforisk betydelse eller som förolämpade beskrivningar.

Artikeln av Dietrich et al. är av ett annat slag, då de inte direkt fokuserar på hur media beskriver mental ohälsa, utan hur en positiv kontra negativ beskrivning kan påverka ungas attityder mot personer med mental ohälsa. Resultaten av undersökningen kommer jag att presentera närmare i nästa kapitel.

3.2 Konsekvenser av medias representation av personer med mental ohälsa

I flera fall är det möjligt att ifall media framställer personer med mental ohälsa med negativa termer, internaliserar personer med mentala sjukdomar dessa stereotyper och börjar känna skam över sin kondition (Aragonés et al. 2014 s.2). I Stuarts forskning visar det sig att tre fjärdedelar av personer i England som använder sig av mental hälsoservice anser att medias framställande av mental ohälsa är orättvis och negativ. Hälften av svarsgruppen anser att det har en negativ effekt på deras egna mentala hälsa, eftersom det sänker deras självförtroende och de är rädda att andra ska få reda på deras kondition, vilket leder till att de begränsar deras sociala kontakter för att undvika stigmatisering och diskriminering. (Stuart 2006 s.102) Harper lyfter dock fram att media kan även ibland försöka vara överpositiv, vilket har sina egna konsekvenser. Det kan leda till en brist på förtroende för den grupp som porträtteras och en oavsiktlig association av ”galenskap” med hjältemod och geni. (Harper 2008 s.172)

Att media förknippar personer med mental ohälsa med våld och aggression kan ge en misstolkande effekt på hur allmänheten drar slutsatser av mentala problem. Stuart diskuterar kring hur media, genom att ha faktiska bevis, kan stärka fiktiva skildringar; en dramatisk händelse har styrkan att skymma flera positiva händelser och stärka kulturella rädslor. Artiklar är ofta skrivna på ett sätt, där läsaren uppmuntras att använda sig av negativa kulturella stereotyper, exempelvis genom att dra en koppling mellan mental ohälsa och våld. (Stuart 2006 s.101) Harper menar även att då man enbart fokuserar sig på kategorin våld, skymmer man andra komplikationer, så som exempelvis skadad barndom som kan vara orsaken för våldet (Harper 2008 s.173).

Dietrich et al. (2006 s.318-322) har som sagt även undersökt hur negativ och positiv skildring kan påverka attityder mot personer med mental ohälsa. I undersökningen fick unga studenter först svara på en förfrågning om deras nuvarande attityder om mental ohälsa en vecka före de skulle läsa en artikel. Därefter fick de läsa antingen en negativ artikel som förknippade mental ohälsa med våld och aggression eller en informativ artikel som diskuterade missuppfattningar och erbjöd korrekt information och fakta om mental ohälsa. Tre veckor efter läsandet fick de igen besvara samma förfrågning som i början. Resultaten visade att 32 % av de studenter som skulle läsa en negativ artikel beskrev personer med mental ohälsa med begreppen "våldsam" och "farlig" före de läst artikeln, medan antalet ökade till 54,7 % efter att de läst den. Samma siffror för de som läste den informativa artikeln var 26 % respektive 13 %. En av undersökningens hypoteser var att strävan efter social distans även skulle öka för dem som läste den negativa artikeln, vilket det slutligen inte gjorde. Strävan efter social distans mot personer med mental ohälsa ökade bara ifall den unga såg mycket på television. Att stereotypierna ökade rejält bland de som läste den negativa artikeln, men strävan efter social distans inte ändrades, kan förklaras med vad forskarna kallar för "stigmprocessen". Med det menas att stereotypierna utvecklas först, varefter diskriminering börjar bildas, men i detta fall hann inte de ungas beteendeavsikter ännu ändras. Dessutom kan man inte veta till vilket mån detta skulle hända i verkligheten, eftersom forskarna skapade en situation där de unga fick läsa artiklarna.

Flera professionella inom mentala vården skyller även på medias negativa framställning då det gäller problem relaterat till behandling, som exempelvis klienters förnekelse av symptom och misslyckande av att söka eller acceptera behandling. Genom att bara fokusera i media på dysfunktionella beteenden, utan att berätta personliga berättelser, främjas även pessimistiska och skeptiska syner på psykiatrisk behandling. (Stuart 2006 s.102-103) Flera länder har anti-stigma kampanjer som jobbar för att förbättra situationen för personer med mental ohälsa i samhället, men Harper påpekar att kampanjerna måste förstå hur bland annat gamla stereotyper kan leda vägen för nya stereotyper eller reproducera diskriminering av etnicitet och kön. (Harper 2008 s.173)

4 STIGMA SOM TEORETISK REFERENS RAM

Då man talar om mental ohälsa finns det ett antal stereotypier förknippat med det. De oftast falska stereotypierna kan leda till att en individ blir stigmatiserad eller utesluten av samhället. Ordet stigma kommer från antikens Grekland, där det betydde fysiska kroppsliga tecken som avslöjade att en person avviker från det ”normala”. Tecknen brändes oftast på kroppen och därmed ville man varna andra för den stigmatiserade individen. Detta händer även idag, men utan fysiska skador. (Goffman 1972 s.11)

En av de mest betydande teoretikerna vid tal om stigma är Erving Goffman. Han menar att samhället delar in människor i flera olika kategorier och bestämmer vilka stereotypiska egenskaper är naturliga för just de kategorierna. Ifall då någon avviker från dessa egenskaper, blir hen utesluten. Goffman anser att alla individer har två olika identiteter, en virtuell social identitet och en faktisk social identitet. Den virtuella identiteten består av de förväntningar vi har hur en individ ska bete sig, medan den faktiska identiteten är individens egentliga egenskaper. Ifall dessa två identiteter strider mot varandra bildas det stigma.

I stort sett kan man urskilja tre olika stigman, nämligen kroppsliga avvikelser, undantag i den personliga karaktären, vilka uppfattas som svaghet i viljan, samt stigma kopplat till etnicitet, nation eller religion. Varje människa har vissa krav vid mötet med andra människor, utan att vara medveten om det själv. Goffman menar att det är först då dessa krav inte blir uppfyllda som vi blir medvetna om våra krav hur en människa ska bete sig eller inte. När vi då märker att en individ avviker från våra förväntningar, bygger vi upp en så kallad stigmatologi, det vill säga ett tankesätt som förklarar individens avvikande. På detta sätt övertygar vi oss själva och andra att det kan finnas en fara som den individen representerar. Detta kan leda till att vi ibland automatiskt använder diskriminerande begrepp i vårt dagliga tal utan att desto mera tänka på deras ursprung. Detta kan dock ha betydande konsekvenser för den stigmatiserades självförtroende. Då hen inser att någon egenskap inte stämmer med andras förväntningar leder det till en skam som resulterar i att individen skapar en bild av sig själv där denna egenskap inte finns. (Goffman 1972 s. 11-16) Dessutom kan individen undvika att söka hjälp i rädslan att om hen gör det, blir hen stämplad med en viss beteckning som avslöjar avvikelserna av andras förväntningar (Corrigan 2014 s. 40). Den allmänna anpassningen i samhället är att individen ska kunna växa in i en

definition som anses normalt i vårt samhälle och handskas med sin börda som om den inte skulle vara särskilt tung, medan hen även måste vara medveten om att det finns ett avstånd mellan sig själv och det ”normala”. Detta leder till en motstridig situation på hur individen bör se på sig själv. I vissa fall kan individen söka trygghet i grupper där andra är i samma situation och bär samma stigma, där individen inte behöver låtsas vara någon annan. (Goffman 1972 s. 127, 28)

Som sagt bygger stigma oftast på osanna stereotypier vilka i sin tur bygger vanligen på brist på kunskap. Stereotypier kopplat till personer med mental ohälsa är bland annat att de är farliga, våldsamma och oförutsägbara. Dessutom kan personer med mental ohälsa ses som inkompetenta att ta ansvar för sitt eget liv. Dessa stereotypier kan leda inte bara till diskriminering bland medmänniskor, utan även på en högre samhällslig nivå. Det kan hända att arbetsgivaren inte vill anställa en person med mental ohälsa i rädslan att hen skadar kollegor på något vis. Även hyresvärdar kan undvika att hyra ut lägenheter till personer med mental ohälsa i viljan av att skydda lägenheten. Ifall samhället börjar diskriminera den stigmatiserade personen kan det i värsta fall leda till självstigmatisering, vilket betyder att individen internaliserar de stereotypier som finns gentemot honom eller henne och börjar tro på dem. Detta kan leda till lägre självförtroende och självförverkligande samt en ”varför ens försöka” attityd. (Corrigan 2014 s. 36-37, 40)

Det är dock inte omöjligt att bli av med stigma, men kan vara svårt. Oftast försöker man göra något åt det offentliga stigmat, eftersom det ligger som grund för självstigmatisering. Bland annat genom protester kan man få betonat ojämlikheten, men det finns en risk att det inte blir några resultat alls eller till och med negativa, som exempelvis förvärrade attityder. Undervisning och utdelning av kunskap är ett bra sätt att ersätta myter med fakta om mental ohälsa. Detta görs oftast via böcker, filmer eller flygblad, men har också risken att få till stånd bara kortvariga resultat. Den effektivaste metoden har visat sig vara en interaktion mellan personer utan och med mental ohälsa. Genom att personer utan mental ohälsa får diskutera med personer som har någon sorts mental ohälsa, kan man få en permanent ändring på attityder. Detta eftersom då man försöker stoppa en besvärlig attityd, måste det ersättas med ett positivt perspektiv. (Corrigan 2014 s. 42, 44)

5 METOD

I detta kapitel kommer jag att redogöra för vilken metod jag valt till min undersökning samt hur jag gått tillväga vid datainsamlingen. Jag kommer först att redogöra allmänt om diskursanalys varefter jag går närmare in på den kritiska diskursanalysen. Jag tar upp eventuella avgränsningar vid datainsamlingen samt hur jag gått tillväga i min analys. Slutligen reflekterar jag över etiska överväganden.

5.1 Diskursbegreppet och diskursanalys

Eftersom jag valt att undersöka hur den populäraste dagstidningen i Finland skildrar personer med mental ohälsa, har jag valt som metod kritisk diskursanalys. I detta skede är det relevant att redogöra vad en diskurs egentligen betyder. Diskurs kan ses som ett sätt att tala om och förstå vår värld och den omgivning vi befinner oss i. Vi använder språket som ett verktyg att få tillträde till verkligheten och bygger upp mening till olika händelser utifrån olika perspektiv eller diskurser. Dessa diskurser styr våra handlingar som vi anser är relevanta i just den situationen och därmed får den diskursiva förståelsen även sociala konsekvenser och påverkar vår sociala identitet. (Jørgensen & Phillips 2000 s. 7, 15-16) Då man talar om diskursanalys är Michel Foucault en av de mest betydelsefulla personer som haft inflytande i diskursteorier. Enligt Foucault kan diskurs beskrivas som ett slags regelsystem, där vissa har en kunskap som andra inte har och systemet bestämmer vem som har rätt till auktoritet vid uttalanden. Foucault menar att diskursbegreppet innehåller inte bara en social sida, utan också ett maktperspektiv. Då diskurser skapas, leder det till vissa begränsningar för vissa och möjligheter för andra. Det leder i sin tur till att människor kontrolleras genom så kallade utestängningsmekanismer, vilka kan exempelvis vara när något definieras som sjukt kontra friskt eller sägs vara rätt kontra fel. På detta sätt bestämmer diskursen vem som får säga vad och på vilket sätt. (Bergström & Boréus 2005 s. 309-312) Foucault påpekar dock att makten finns bland olika sociala praktiker och tillhör inte bestämda personer, vilket gör den produktiv; makt bildar diskurser, kunskap och subjektivitet (Jørgensen & Phillips 2000 s. 20).

Diskursanalys är ett av flera socialkonstruktionistiska angreppssätt och då man utför en diskursanalys måste man ha en viss socialkonstruktionistisk grundhållning. Socialkonstruktionism i sig fungerar som en gemensam benämning för nyare teorier om kultur och

samhälle, men oavsett angreppssätt har alla en gemensam karakteristik. Till dessa hörs kritiskt inställa sig på självklar kunskap, eftersom vår kunskap inte kan ses som en objektiv sanning. Dessutom ska man vara medveten om att vår kunskap om världen är alltid historiskt och kulturellt specifika. Slutligen finns det ett samband mellan kunskap och sociala processer, eftersom vår kunskap oftast skapas i social interaktion och ett samband mellan kunskap och social handling, då olika världsbilder leder till olika sociala handlingar. (Jørgensen & Phillips 2000 s. 11-12)

Då man gör en diskursanalys, använder man det som metod för att undersöka ett samhällsfenomen där språket står i fokus (Bergström & Boréus 2005 s. 305). I diskursanalysen fokuserar man dock inte bara på meningsbyggnad eller grammatiska enheter, utan istället sätts fokus på organisatoriska egenskaper på en högre nivå av en text (Fairclough 1992 s. 3). Forskaren syftar till att se vilka mönster det finns i uttalanden och vilka konsekvenser dessa framställningar får. Syftet är alltså inte att klargöra vad någon verkligen menar med det hen säger, utan snarare hitta självklarheter i uttalanden och fundera varför dessa just blivit accepterade, naturliga självklarheter. (Jørgensen & Phillips s. 28) Bergström och Boréus (2005 s. 314) delar in diskursanalysen i tre inriktningar, nämligen den anglosaxiska, den franska och den kritiska diskursanalysen. Foucault och hans tankesätt förknippas med den franska diskursanalysen, där man koncentrerar sig mest på vilka principer som skapar enhet och gemenskap i en diskursiv bildning. Den anglosaxiska diskursanalysen behandlar däremot alla sociala fenomen diskursivt och hur de relaterar sig till varandra. Den kritiska diskursanalysen ska ses som en egen riktning, vilken jag kommer att redogöra här nedan.

5.2 Kritisk diskursanalys

Den mest betydelsefulla personen som är förknippad med kritisk diskursanalys är Norman Fairclough. Enligt honom är sociala praktiken en viktig del av diskurser och han menar att det inte bara bildas sociala identiteter, utan också vidmakthålls redan existerande sociala relationer. Syftet med kritisk diskursanalys är bland annat att avslöja förtäckta maktstrukturer och verka för sociala och politiska förändringar, det vill säga diskursanalytikern undersöker hur diskurser relaterar sig med sociala strukturer. Den kritiska

diskursanalysen skiljer sig från de andra inriktningarna genom att på ett bredare sätt använda lingvistiska analysredskap, bland annat genom att göra en så kallad syntaxanalys, vilket betyder att man undersöker olika aspekter på meningsbyggnaden i en text. (Bergström & Boréus 2005 s. 321-323) Detta kan man göra exempelvis genom att se på transitivitet, det vill säga hur subjekt och objekt är placerade i händelser och ifall ett substantiv ersätter hela processen, vilket kallas för nominalisering. Dessutom kan man se på modaliteten av satsen, vilket betyder att till vilken grad talaren instämmer till det hen säger eller ifall något beskrivs som sanning. (Jørgensen & Phillips 2000 s. 87-88)

Då Fairclough talar om diskurser och diskursanalys, använder han sig av en tredimensionell modell som innefattar *text*, *diskursiv praktik* och *social praktik*. Textdelen koncentrerar sig på de lingvistiska och formella dragen av en text, medan diskursiv praktik undersöker hur texten produceras och konstrueras, det vill säga hur författaren använder sig av redan existerande diskurser och hur mottagaren även använder sig av diskurser för att tolka texten. Den sociala praktiken undersöker hur diskurser är relaterade till ideologi och makt, nämligen ifall den diskursiva praktiken reproducerar redan existerande diskurser och vilka konsekvenser det har för en bredare social praktik.

Med andra ord analyserar den kritiska diskursanalysen textens egenskaper, hur texten är producerad och konsumerad samt hur dessa är sammankopplade med den bredare sociala praktiken (Jørgensen & Phillips 2000 74-75). Denna analysmodell ger en möjlighet att gå på djupet i analys av texter samtidigt som den anser att språket skapar och vidmakthåller redan existerande verklighetskonstruktioner.

5.3 Material och urval

Min analys av hur den finska dagspressen representerar personer med mental ohälsa grundar sig på valda artiklar från *Helsingin Sanomat*. Helsingin Sanomat är den mest lästa finskspråkiga dagstidningen (MediaAuditFinland 2016). Jag valde denna tidning för att den når den största publiken av deras målgrupp och därför kändes valet mest relevant för mitt syfte. Jag har granskat tidningen under en period på tre månader (19.3-19.6.2016) och valt ut artiklar som handlar om mental ohälsa.

I mitt val av artiklar hade jag dock vissa inkluderings- och exkluderingskriterier. Med tanke på mitt syfte inkluderade jag speciellt artiklar där det kom fram en beskrivning av

personer som har mental ohälsa, vilket exkluderade artiklar som specifikt bara handlade om behandlingsmetoder, som exempelvis psykoterapi, utan att lyfta fram någon personskildring. Eftersom jag främst är intresserad av hur massmedia framställer personer med mental ohälsa, läggs en större vikt på artiklar som är skrivna av journalister, vilket exkluderar insända artiklar. De återstående artiklarna var sammanlagt 30 stycken, där nio stycken artiklar tillhörde "Inrikesdelen" av tidningen, sex stycken artiklar "Vetenskapsdelen", fyra artiklar "Tv&Radio-delen", tre artiklar "Utrikesdelen", två artiklar "Sportdelen", två artiklar "Kulturdelen", en artikel "Stadsdelen", en artikel "Ledaren", och två stycken artiklar tillhörde "Extra bilagor" som tillsätts i tidningen då det hänt något stort antingen i Finland eller utomlands (i detta fall Bryssels terrordåd och skjutningen i nattklubben i Orlando). En utförligare beskrivning av de inkluderade artiklarna presenteras i Bilaga 1.

5.4 Tillvägagångssätt vid analys

Då jag valt mina artiklar, började jag min analys med att läsa dem igenom upprepade gånger och göra en så kallad textkodning, vilket kan göra det lättare att undersöka, jämföra och begreppsliggöra data. Textkodning innebär att man letar efter nyckelord eller kategorier som senare kan underlätta tolkningen och kan lyfta fram hur ofta specifika teman beskrivs i texten. (Kvale&Brinkmann 2009 s. 217-219) Det jag använde mig av i min textkodning var Faircloughs lingvistiska analysredskap som presenterades i kapitel 5.2. Jag granskade både rubrikernas och själva artikeltexternas ordval och modalitet, eventuella metaforer i texterna, transitivitet och slutligen vem som får komma till tals i artiklarna. Varje analysredskap fick sin egen färg, vilket gjorde det lättare att se hur ofta de olika teman dök upp i texterna. Efter kodningen jämförde jag artiklarna med varandra och letade efter likheter och olikheter samt gemensamma teman och eventuella diskurser. De resultat jag fick i textanalysen jämför jag mest med de resultat som beskrivs i kapitlet om tidigare forskning.

Efter textanalysen fortsatte jag med analys av den diskursiva praktiken. Där analyserade jag artiklarnas intertextualitet, vilket är en relevant del av den diskursiva praktiken. Detta innebär en analys av hur de skrivna händelserna bygger på tidigare händelser, där grund-

tanken är att ingen text börjar helt från noll. Speciellt granskade jag manifest intertextualitet, vilket betyder att en text skrivs på basen av en annan text genom att exempelvis hänvisa till den. Genom att koppla den diskursiva praktiken och textanalysen med en sociologisk teori, i detta fall stigmatteori, formas den sociala praktiken. (Jørgensen & Phillips 2000 s.75-77)

5.5 Etiska överväganden

Eftersom studien inte innefattar några utomstående deltagare och materialet utgörs av nyhetsartiklar, uppstår inte samma etiska svårigheter som med andra kvalitativa metoder. Dock finns det etiska aspekter som måste tas i beaktande då man analyserar redan skrivna texter och formulerar det till en egen text. Enligt Andersson och Swärd (2008 s. 242-247) är det viktigt att tänka på vilka begrepp man tar till användning så att de inte verkar ytterligare stigmatiserande och får de människor som tänkt sig i dessa termer känna sig utsatta. Eftersom forskaren har makten att benämna och kategorisera, är det angenämt att diskutera och förhålla sig till detta som forskare. Dessutom finns det en risk att analysera redan utsatta grupper. Eftersom ingen är helt fri och neutral i sitt sätt att tänka och bland annat media konspirerar till att det skapas vissa allmänna föreställningar som även kan påverka en själv som forskare, är det viktigt att kritiskt reflektera över sina egna tankemodeller och perspektivval samt vara medveten om att ens egna värderingar kan påverka analysen. Den text som nyhetsartiklar skriver kan ibland tolkas som synes uppenbart och därmed är det viktigt att vara medveten om att det kan finnas andra sätt att se verkligheten på. Dessa aspekter strävar jag efter att vara så gott som möjligt medveten om för att minska risken att som forskare ytterligare stämpla och kategorisera målgruppen av forskningen.

6 RESULTAT OCH ANALYS

Jag kommer att redovisa resultaten och analysen under samma rubrik, eftersom de går mycket in i varandra och det är lättare för läsaren att följa med. Först kommer jag att presentera hur personer med mental ohälsa beskrivs i de artiklar jag undersökt genom att diskutera kort de vanligaste lingvistiska metoderna som förekom, varefter jag lyfter upp några diskurser som dök upp och till sist diskuterar jag kring vem som kommer till tals i

artiklarna. Efter det resonerar jag kring hur detta kan kopplas med stigmatisering i samhället genom att använda mig av Faircloughs diskursiva och sociala praktik.

6.1 Helsingin Sanomats skildring av personer med mental ohälsa

Som tidigare nämnt, har media ett stort inflytande på människors åsikter och uppfattningar av verkligheten. Journalisterna har som uppgift att fånga människors uppmärksamhet och enligt Olsson blir det allt viktigare hur en händelse framställs i massmedia istället för att tänka på själva händelsen (Olsson 2006 s. 9, 60). Med hjälp av Faircloughs lingvistiska analysredskap märkte jag vissa gemensamma drag i artiklarna, varav tre sätt att presentera texten visade sig vara vanliga.

För det första är det mycket vanligt med modalitetet *sanning* i rubriken av en artikel. Att använda den typen av modalitet, där talaren instämmer fullkomligt i sitt påstående, ger en högre grad av trovärdighet och fångar bättre läsarens uppmärksamhet. Exempelvis rubriken “Lapsuuden muutot vaikeuttavat elämää” (Helsingin Sanomat 8.6.2016) ger en bild av att alla barn som flyttar under sin barndomstid kommer att få problem i senare skedet av livet. Att framställa tolkningar på ett liknande sätt, som om det vore fakta, är vanligt speciellt för massmedier för att främja deras auktoritet, men har även konsekvenser för hur diskurser konstrueras (Jørgensen & Phillips 2000 s.88). Även om rubriken framställs med hög modalitet, kan samma påstående dyka upp senare i artikeltexten, men denna gång med tilläggsord som “kan” eller “kanske” som tyder på en mindre grad av säkerhet. Sanning som modalitet är speciellt vanligt i rubrikerna i “vetenskapsdelen” av tidningen, där fem av sex artikelrubriker innehåller hög modalitet. Detta förekommer dock inte bara i rubriker, utan även inbakat i artikeltexten; “Jatkokoulutukseen hakeutuminen on hankalaa, jos [...] mielenterveyden kanssa on ollut ongelmia.” (Helsingin Sanomat 8.5.2016). Citatet ger en varningskänsla av att ifall du lidit av mental ohälsa, kommer det att vara så gott som omöjligt att söka sig till fortsatta studier. *Tillåtelse* som modalitet, det vill säga då talaren sätter sig i en position där hen ger läsaren lov att göra ett eller annat, framkommer i en artikel. Där diskuterar en psykiater om hur lindrig depression kan vara till nytta

och, som det förekommer i följande citat, ger så att säga lov till läsaren att lida av depression ibland. Detta slag av modalitet konstruerar även sociala relationer (Jørgensen & Phillips 2000 s.88).

Psykiatri: Masennus tulisi käyttää hyväksi, jolloin se voi poistua itsestään. [...] "Masentuneen kannattaa sen sijaan pysähtyä hetkeksi, sillä alakulo voi auttaa löytämään uusia, entistä parempia keinoja reagoida stressiä aiheuttaviin asioihin". (Helsingin Sanomat 22.5.2016)

För det andra märkte jag att vid analysering av transitivitet i artiklarna, används passiv form vid handlingar där man borde göra något; "Ongelmaan pitäisi puuttua jo yläkouluikässä" (Helsingin Sanomat 24.5.2016), "Jos halutaan ehkäistä nuorten välivuusia, on toimittava varhain" (Helsingin Sanomat 8.5.2016). Genom att lämna bort agenten fråntas ansvaret och man lägger större vikt vid vilka effekterna skulle vara istället för att lyfta fram de handlingar som leder till dem (Jørgensen & Phillips 2000 s.87). I några artiklar läggs dock ansvaret indirekt på samhället och beslutsfattarna. Exempelvis i följande citat får man en känsla av att samhället har misslyckats att hjälpa personer med missbruksproblem, som sedan har lett till mentala problem:

Puolet vankilaan päätyivistä naisista ja kolmasosa miehistä, joilla on päihdeongelma, ovat yrittäneet hakea apua päihdehoidosta. [...] "Iso osa päihdeongelmaisista tekee hätähuudon, johon ei pystytä vastaamaan päihdehoidon resurssipulan vuoksi. Tilanne vain pahenee [...]". (Helsingin Sanomat 5.5.2016)

För det tredje märkte jag vid granskning av ordval att det förekommer flera relativa begrepp, där tolkningen lämnas på läsarens ansvar. I meningarna "runsaasti mielenterveysongelmia", "somen suurkuluttaja" och "useat selvitykseen haastatellut kertovat kärsineensä mielenterveysongelmista" används begrepp som kan tolkas på flera olika sätt. För en kan begreppet "flera" betyda tio stycken, medan det för en annan kan handla om hundratal. Enligt Olsson (2006 s.13,100) är journalistik en blandning av viktigt och oviktigt, där allting inte behöver vara ordagrant sant. Normen för nyhetsvärdering har i dagens samhälle mera gått åt det hållet att man publicerar påståenden som inte direkt kan bevisas vara falska, istället för att skriva sådant man tror är sant. Genom att använda sig av relativa begrepp kan inte texten bevisas vara falsk, men kanske heller inte ordagrant sant. Dessutom väcker det mer uppmärksamhet i läsaren då man tillägger laddade begrepp som "flertal" eller "rikligt". Vid granskning av metaforer som ordval kom det fram att det inte var

så vanligt att använda sig av dem i de artiklar jag analyserade. I några artiklar kommer det dock fram metaforer som exempelvis “ Tunnelin päässä voi olla valoa” (Helsingin Sanomat 25.5.2016) och “Nuoret lentävät käenpesään” (Helsingin Sanomat 14.5.2016). Den förstnämnda används för att beskriva att det oftast finns hopp även om man alltid inte ser det själv, vilket var associerat med personer som har försökt eller tänker på att begå självmord. Den sistnämnda metaforen är mer svårfångad, eftersom alla kan ha en olik tolkning om vad “Gökboet” egentligen innebär. För några kan det väcka tankar om den amerikanska filmen vid samma namn, medan några kan tänka på den engelska översättningen (Cuckoo’s Nest). Detta kan dock ha en betydande roll för skapandet av stereotypier om mental ohälsa, eftersom det engelska ordet “Cuckoo” även är ett slangord för galen eller knäpp.

Alla dessa element har en betydande roll hur vissa antaganden och diskurser bildas, som i sin tur bidrar till att konstruera bland annat sociala identiteter och kunskapssystem (Jørgensen & Phillips 2000 s.73).

6.1.1 Diskursen annorlunda

En väsentlig faktor för att människan ska kunna fungera är dess förmåga att kategorisera saker och ting. Med hjälp av dessa kategorier kan vi vara i interaktion med olika sorters fenomen. Likaså skulle vi inte kunna hantera vår sociala miljö utan någon sorts kategorisering och stereotypier har ett stort inflytande när vi börjar kategorisera. Människan hörs till olika sociala grupper, så kallade inre och yttre grupper, och forskning har bevisat att känslan av en stark gemenskap i den inre gruppen blir bara större ju tydligare gränsen är vem som får höras till gruppen och vem inte, det vill säga vem som är den annorlunda. (Korkeila et al. 2011 s.24-26) Enligt Olsson (2006 s.114,122) delar även nyhetsjournalistiken upp mänskligheten i vissa kategorier och även de tydligaste kategoriseringar, som exempelvis god/ond, “normal”/”onormal”, har blivit accepterade eftersom den journalistiska normen kräver att påståenden bara behöver vara sanna i en viss mån. En säljande berättelse kan inte ha sanningar som komplicerar bilden och gör nyheten svårare att begripa.

Ett par av de artiklar jag analyserade innehåller påståenden som var starkt laddade med stereotypier. I två fall används personer med mental ohälsa som adjektiv för att beskriva

ett totalt annorlunda sammanhang. "Frankensteinin olento on keskuudessamme myös tänä päivänä, hän on kuka tahansa Toinen: pakolainen, psyykkisesti sairas" (Helsingin Sanomat 11.6.2016). I citatet kopplas personer med mental ohälsa till Frankenstein och alla som är på något sätt bekanta med varelsen får antagligen snabbt en bild i huvudet hur Frankenstein ser ut och betar sig. Ifall man läser hela artikeln märker man dock att det beskrivs i ett tidigare stycke varför monstret har blivit som det blev, vilket också kan tillämpas till verkligheten: "Tuhoisa hänestä tulee vasta, kun kaikki ovat torjuneet hänet." Ifall en person med mental ohälsa blir diskriminerad, kan det leda till en försämrad fysisk hälsa, psykosocial funktionsförmåga och högre känsla av stigmatisering, vilket i sin tur kan leda till exkludering av vardagens olika delområden (Brunt & Hansson 2014 s.208).

I en annan artikel används personer med depression som adjektiv för att beskriva en händelse. "Edellinen näyttää masentuneelta, jälkimmäinen nyreältä" (Helsingin Sanomat 27.4.2016). I citatet ovan byggs hela meningen på stereotypier och för att förstå den, måste man ha en egen uppfattning om hur en person med depression ser ut. Genom att bygga upp en sådan uppfattning, som oftast bygger på stereotypier, skapas samtidigt en kategori där alla personer med depression hör hemma. Detta är dock inte sanningen, eftersom alla människor är olika och därmed reagerar även olika på situationen (Heiskanen et al. 2007 s. 136). Stereotypier av personer med depression förekommer även i en recension av en tv-serie; "Lynnin esittämällä kappaleilla on tärkeä osa [...] Ne antavat masentuneille päähenkilöille mahdollisuuden edes jonkinlaiseen tunteiden ilmaisuun" (Helsingin Sanomat 26.3.2016). Meningen i sig ger redan en beskrivning på hur personer med depression betar sig, men detta påstående bygger bara på en persons, nämligen journalistens, uppfattning om saken. Trots det framställs påståendet som fakta, vilket leder till missledande antaganden om depression.

6.1.2 Diskursen farlig

En av dom vanligaste stereotypierna förknippat med mental ohälsa är våldsbänagenhet och aggression (Mielenterveyden keskusliitto 2016) och som vi märker i tidigare forskning, är dessa något som media även ibland lyfter fram. Även om en stor majoritet av de artiklar jag analyserade är av neutralt slag (varken positiva eller negativa), finns det även ett fåtal artiklar som kopplar mental ohälsa till våld och brott. Som Stuart (2006 s.100) poängterar i artikeln jag tog upp i tidigare forskning, är speciellt nyhetstidningar bland de

största källorna som förmedlar information om mental ohälsa för allmänheten. Om denna bild är missledande, kan läsaren få en förvrängd bild av mental ohälsa.

Av de artiklar jag analyserade, som kan förknippas med våld, är fler i utrikesdelen av tidningen än inrikes. Alla utrikesartiklar kopplas till terrorattacker, medan en inrikes artikel handlar om ett mord i Finland och den andra artikeln är en filmrecension.

Hännessä oli kuitenkin väkivaltainen, epätasapainoinen ja kiihkomiellinen puoli. [...] “Hän oli pelottava. Eikä vain toisinaan vaan koko ajan.” [...] “Näin, että hänellä oli kaksisuuntainen mielialahäiriö, ja hän saattoi raivostua tyhjistä.”
(Helsingin Sanomat 14.6.2016)

I citatet ovan märker man hur diagnosen bipolär sjukdom förknippas med aggression och våld, vilket det möjligtvis inte behöver göra i verkligheten. Den sistnämnda meningen i citatet är sagt av en kvinna som varit i relation med en terrorist, vilket kan enligt Olsson användas för att väcka mer känslor inom läsaren. Enligt honom använder journalisterna sig av, vad medieforskarna kallar, “ideala offer” då de producerar en text. Dessa “offer” är oftast barn, kvinnor eller “svaga” grupper i samhället, som väcker läsarens starkaste sympatikänslor. Eftersom journalisternas huvudmål är att locka till sig läsare och tillfredsställa deras behov, är det oftast lättare att ta tag i de känslomässiga behoven än de intellektuella. På det sättet sparar journalisterna även tid och resurser. Olsson påpekar också att det är lättare att lägga till felaktigheter i utrikesnyheterna, eftersom det sällan införs några rättelser. Informationen i texterna kan härstamma från obekräftade rykten och därmed är det lättare att direkt vidta åtgärder förrän man skaffat sig tillräckligt med kunskap. (Olsson 2006 s. 64, 106-107) I ett citat av samma artikel som ovan, “Ainakin yksi työtoveri on kuvaillut [...] riidanhaluiseksi, aggressiiviseksi ja rasistiseksi”, märker man att det lilla ordet “åtminstone” ger texten en annan mening än om det helt och hållet skulle lämnas bort. Nu ger meningen en känsla av att åtminstone en, om inte även flera andra, skulle beskriva ifrågavarande personen som aggressiv. Det lilla ordet gör meningen mer trovärdig och spektakulär.

En annan utrikesartikel, med rubriken “Münchenin hyökkääjä ehkä sairas” (Helsingin Sanomat 11.5.2016) tycks ha skrivits särskilt för att informera läsarna att en man som attackerat folk kan vara psykiskt sjuk. Rubrikens ordval leder inte genast till tankar om mental ohälsa, men väcker uppmärksamheten med sitt relativa begrepp, eftersom ordet “sjuk” kan tolkas på flera olika sätt. Den korta notisen ger en bild av att brottet förklaras

bort med att mannen har mental ohälsa, och därmed är det mera “acceptabelt” i läsarens ögon att begå brott, medan den också kan ha allvarliga konsekvenser för stigmatisering och ökning av stereotypier mot personer som lider av mental ohälsa. Detta märks exempelvis i tidigare forskningen av Dietrich et al. (2006 s. 318), där en negativ beskrivning i media har en stark koppling till ökning av ungas negativa attityder mot personer med mental ohälsa. Olsson (2006 s.70,77) påpekar dock att det som skrivs i tidningen inte nödvändigtvis är alltid det som journalisterna helst vill ha där. I brist på tid och pengar skriver journalisten ihop det bästa hen kan av det material som finns till förfogande. I flesta fall är det även någon annan än journalisten som på förväg bestämmer dispositionen av artikeln, det vill säga vad som ska skrivas, hur det ska göras och hur det ska presenteras.

Filmrecensionen lyfter fram personer med mental ohälsa på följande sätt: “Pelko asettui lasten arkeen. Sitä pahensivat jengit, mielisairaat ja pedofiilit, jotka saalistivat valvomatta jääneitä lapsia” (Helsingin Sanomat 17.4.2016). Här måste man dock komma ihåg att det är en filmrecension och därmed ger den inte nödvändigtvis en realistisk bild av verkligheten. Men, som diskuterats i tidigare forskning, är det inte ovanligt att karaktärer med mental ohälsa i en film förknippas med hån och rädsla (Stuart 2006 s.100). Den andra inrikes artikeln handlar om ett mord i Tusby, där mördaren har beordras till kontroll av den mentala hälsan. “Puolustuksen mukaan henkirikoksen on täytynyt johtua syytetyn mielenhäiriöstä” (Helsingin Sanomat 7.4.2016). Än en gång läggs så att säga skulden på den mentala ohälsan och dessutom används även här modalitet, då påståendet läggs fram som fakta. I artikeln lyfts även fram de “ideala offren”, då offrets familj talar om barnen och hur deras liv har rasat ihop, vilket väcker större sympatikänslor hos läsaren.

6.1.3 Positiv diskurs

Till motsats av de artiklar som kopplar mental ohälsa till något negativt, förekommer det även artiklar som ger en positiv beskrivning av mental ohälsa samt artiklar som ger så att säga hopp för de drabbade. Av dessa är en den artikeln, som jag även tog upp i tidigare skede på grund av dess samband med en hög modalitetsgrad, där psykiatern talar om att depression kan vara till nytta (Helsingin Sanomat 22.5.2016). I den artikeln ses depression som en positiv diagnos istället för negativ, och psykiatern ger råd om hur handskas med en lindrig depression och vända den till nytta för sig själv. Av de andra artiklar som

ger hopp för läsaren är den ena en recension av en tv-serie som baserar sig på berättelser av personer som varit på rehabilitering på grund av mental ohälsa. I slutet av artikeln summerar regissören seriens genomgående tanke: “Mielenterveysongelmista voi parantua ja elämälle löytää taas tarkoituksen” (Helsingin Sanomat 14.5.2016). Den andra artikeln handlar om ett psykiatriskt sjukhus, där det sköts de svåraste fallen av unga personer med mental ohälsa. I artikeln poängterar överläkaren flera gånger att de kommer att ta hand om klienterna oberoende vad, vilket ger en känsla av att ingen blir utan hjälp, oberoende hur allvarliga de mentala problemen är:

Sellaisia, joita mikään muu paikka ei pysty auttamaan. Pitkäniemi [Pitkäniemen psykiatrinen sairaala] pystyy. [...] Me kerromme näille nuorille, että me tulemme hoitamaan heitä huomennakin, vaikka he tekisivät mitä. (Helsingin Sanomat 21.3.2016)

Alla utom en av de artiklar som har personliga berättelser av personer med mental ohälsa, skulle man kunna säga att är av positivt slag, eftersom de artiklar vill ge ett realistiskt exempel på hur antingen överkomma eller lära att leva med mental ohälsa. Detta är raka motsatsen till vad som presenterades i tidigare forskning, där artiklar med personliga åsikter i forskningen av Nawková et al. (2012 s. 9) var mer av negativ ton än positiv. Den längsta av artiklarna med personliga berättelser handlar om en person som drabbas av schizofreni, men lärt sig leva med sjukdomen, där det kommer fram både hens åsikter och en överläkares ställningstaganden. I artikeln har journalisterna även inkluderat en liten inforuta med fakta om schizofreni och en underartikel med rubriken “Väkivaltaisuus ei kuulu oirekuvaan” (Helsingin Sanomat 10.6.2016), där överläkaren berättar om hur personer med schizofreni inte är desto våldsammare än andra personer. Detta kan bero på att flest negativa attityder bland allmänheten är kopplat till personer med schizofreni och specifikt deras våldsbenägenhet samt oförutsägbarhet (Brunt & Hansson 2014 s.73), trots att det finns flera typer av schizofreni, varav bara ett par har som symptom att bete sig oförutsägbart (Toivio & Nordling 2013 s.196). Genom att lägga till korrekt fakta sagt av en överläkare, och dessutom med högt sanningsmodalitet, kan det bidra till att försöka ge en positivare syn på sjukdomen och därmed även minska på stigmatisering bland allmänheten.

Till sist finns det en artikel, en filmrecension, som beskriver en person med schizofreni direkt med positiva begrepp; “Vääjäämättä mies vajoaa kauniin, lahjakkaan ja älykkään potilaan pauloihin. [...] tekee hienon luonnetutkielman viettelevästä skitsofreenikosta”

(Helsingin Sanomat 5.5.2016). Detta citat ger en bild av att schizofreni inte nödvändigtvis behöver vara en negativ sjukdom.

6.1.4 Vem kommer till tals

Som det nämndes tidigare, har media ett stort ansvar för att främja samhällets värderingar. Därför läggs höga krav på journalistiken, och ett av dessa krav är att alla parter i en situation ska få komma till tals. (Olsson 2006 s.7) Detta uppnås dock inte alltid och som det kom fram i tidigare forskning, hade ett fåtal artiklar åsikter av professionella eller personer med mental ohälsa. Ifall de hade det, var de dubbelt längre och placerades längre bak i tidningen, med syfte att inte väcka lika mycket uppmärksamhet som artiklarna med negativ ton (Nawkova et al. 2012 s.6-7). I de artiklar jag analyserade stämde detta delvis och delvis inte.

I motsats till artiklarna i tidigare forskning, kommer flera professionella till tals i de analyserade artiklarna till detta arbete. I nästan hälften (12 av 30) av artiklarna förekommer professionellas åsikter, bland annat av en psykolog, psykiater och sjukskötare, men allra mest åsikter av forskare och läkare. I likhet med artiklarna i tidigare forskning, är det fåtal artiklar som har åsikter eller berättelser av personer som har eller har haft mental ohälsa (6 av 30). Däremot finns det nästan lika många artiklar, där professionella talar så att säga istället för personer med mental ohälsa. Exempelvis citaten "Itsemurhaa yrittävä haluaa poistaa kivun" (Helsingin Sanomat 25.5.2016) och "Kokemukset olivat sietämättömiä heidän psyykelleen" (Helsingin Sanomat 10.4.2016) tyder på att den professionella skulle tala istället för alla med mental ohälsa i den ifrågavarande situationen. Detta sätt att framställa en text kan bero på det som tidigare diskuterats, nämligen journalistens sätt att spara både tid och resurser. Genom att få en övergripande åsikt av en professionell, slipper journalisten att söka mera kunskap om ämnet och dessutom får en artikeltext som ser tillförlitlig ut i läsarens ögon.

Av de personliga berättelserna som framställs i artiklarna handlar alla utom en om vuxna personer. I två av dem berättar två kända finska idrottare om sina egna erfarenheter av att drabbas av mental ohälsa, medan en artikel handlar om erfarenheter av en person med schizofreni (vilket även togs upp i föregående kapitel), en artikel om en person som försökt begå självmord och i en artikel framkommer några citat i rättegången av en person

som begått ett mord. Endast en artikel handlar om en minderårig och hans upplevelser om att bo på ett psykiatriskt sjukhus. I likhet med artiklarna i tidigare forskning är även dessa i genomsnitt längre än de artiklar som inte har personliga åsikter av personer med mental ohälsa, men artiklarna är inte placerade på något sätt "i gömman" i tidningen. I själva verket har några av dessa artiklar även en kort "reklamannons" på pärmen av tidningen, där det oftast samlas några av de viktigaste och mest intressanta artikelrubrikerna.

Att skriva artiklar om personers egna erfarenheter om mental ohälsa kan hjälpa att minska på stigmatisering och stereotyper i samhället, precis som Corrigan (2014 s.42) poängterar, nämligen ett av det effektivaste sättet för allmänheten att bli av med stereotyper gällande mental ohälsa har visat sig vara att få höra de drabbades egna berättelser. Det allra effektivaste sättet skulle vara direkt kontakt, vilket även kommer fram i en doktorsavhandling, skriven av Torbjörn Högberg (2010 s.51-54), där han analyserar olika undersökningar kopplat till mental ohälsa, varav en handlade om professionellas attityder mot personer med mental ohälsa och ifall de skulle vilja ha den drabbade som granne. Det visade sig att exempelvis sjukskötare inte skulle vilja ha en person som drabbas av mani, psykos eller drogproblem som granne. Högberg diskuterar resultaten med hjälp av teorin att hög kunskap inte nödvändigtvis garanterar frånvaron av stigmatisering. I samma avhandling kom det även fram att de som hade lägre utbildningsnivå bland allmänheten i Sverige, hade i genomsnitt en mer sympatisk attityd mot personer med mental ohälsa. Detta kan bero på att den undersökningen, där dessa resultat kom fram, gjordes alldeles anonymt och därmed kan svarspersonerna ge mer ärliga svar. Dessutom kom personer med lägre utbildning i allmänhet mer regelbundet i kontakt med personer med mental ohälsa och hade möjlighet att bilda nära relationer med dem.

6.2 Massmedias beskrivning och koppling till stigma

I detta kapitel diskuterar jag om intertextualitet i artiklarna, vilket är en stor del av den diskursiva praktiken. Därefter kopplar jag de framträdande diskurserna med teorier om stigma.

6.2.1 Intertextualitet

Som sagt handlar den diskursiva praktiken, och därmed även koppling till ett större samhälleligt fenomen, mycket om intertextualitet, där man vill undersöka ifall texter bygger på redan existerande diskurser och ifall en text är beroende av de diskursordningar som präglar inom en institution (Fairclough 1995 s. 188-189). Dessa diskursordningar byggs upp av de diskurser och genrer som används inom en social institution och de lägger ramar och begränsningar på vad som egentligen kan sägas (Jørgensen & Phillips 2000 s.73).

Av de artiklar jag analyserade, baserar sig nästan hälften (11 av 30) på tidigare forskning. Detta tyder på att artikeltexten bygger på en annan text och kan därmed även upprepa de diskurser som förekommit i den ursprungliga forskningen. I flera fall nämns dock inte namnet på forskningen i artiklarna utan bara var den publicerats, vilket både gör artikeln mera trovärdig med en forskning inblandat, och gör det samtidigt även svårare för läsaren att hitta fram till den ursprungliga forskningen. Av de 11 artiklar som baserar sig på forskning, handlar åtta om inhemska forskningsresultat och tre utländska. Det finns vissa kännetecken som utmärker en god nyhet som kommer att väcka uppmärksamhet. Ett av dessa kännetecken är närhet, det vill säga i detta fall en nyhet som handlar om Finland eller finska medborgare väcker mest uppmärksamhet. (Olsson 2006 s. 66) Därför kan man tänka sig att det är mest relevant för journalister att få tag på inhemsk forskning, men som sagt skriver journalisten det bästa av det som finns till förfogande. Dessutom bygger alla artiklar i vetenskapsdelen av tidningen på forskning, vilket ger en känsla av att det ger en rättighet att använda hög modalitet både i rubrikerna och i texten, vilket i sin tur kan bidra till att upprätthålla redan existerande diskurser. Att flera artiklar överhuvudtaget bygger på forskning kan enligt Olsson (2006 s. 88) bero på vad han kallar för den symbiotiska relationen mellan journalister och forskare. Med detta menar han att de är beroende av varandra, eftersom journalister behöver forskare som lyfter fram okända fenomen, medan forskare behöver journalister för att få uppmärksamhet samt en viss status i samhället.

Det förekommer intertextualitet inte bara i de artiklar som baserar sig på forskning, utan även majoriteten av utrikesartiklarna. De flesta hänvisar till en annan nyhetskanal som informerat om samma händelse. I en artikel utelämnas till och med namnen på källorna:

“Eri medialähteiden mukaan mies on paikallinen ja kärsinyt todennäköisesti mielenterveysongelmista. Eräiden raporttien mukaan hän olisi [...]” (Helsingin Sanomat 17.6.2016). Att lämna bort källan väcker tankar om hur trovärdig fakta det egentligen är, vilket tar oss tillbaka till Olssons (2006 s. 107) påpekande om hur mycket lättare det är att lägga till felaktigheter i utrikesartiklarna i syfte av att spara tid och pengar. Dessa felaktigheter kan dock bygga på felaktig fakta, vilket kan leda till vidmakthållandet av vissa stereotyper och således även upprätthållandet av den offentliga stigman, där allmänheten så att säga godkänner vissa stereotyper kopplat till mental ohälsa (Corrigan 2014 s. 39).

Förutom dessa två aspekter, kan även de professionellas synpunkter sagda istället för personer med mental ohälsa ses som ett slags intertextualitet. Då de professionella har varit i kontakt med personer med mental ohälsa och hört deras berättelser, baserar de professionellas egna sägande även på det de hört tidigare. Då kan inte läsaren veta ifall personen med mental ohälsa uttryckligen sagt det som skrivs i texten som hens åsikt, om inte meningen ställs som ett direkt citat, vilket inte var fallet i de artiklar jag analyserade. Då finns risken att informationen uttrycks genom den professionella på ett missledande sätt, vilket även kan leda till vilseledande antaganden. De professionellas andel vid samhällets stigmatisering har även Korkeila et al. (2011 s.85) diskuterat, då de analyserat olika forskningsresultat. Ett intressant resultat visade att de professionella som jobbar med personer med mental ohälsa kan bidra till ett upprätthållande av stigmatisering i samhället, i synnerhet vid användning av ett diagnostiskt förhållningssätt och ett kliniskt språkbruk.

Intertextualitet i de artiklar jag analyserat kan möjligtvis bidra till vidmakthållandet av redan existerande diskurser kopplat till personer med mental ohälsa, men jag har svårt att bevisa detta eftersom jag inte har tillgång till de ursprungliga källorna artiklarna baserar sig på.

6.2.2 De framträdande diskursernas koppling till stigma

De framträdande diskurserna i de artiklar jag analyserade kan anses ha den mest betydande rollen för stigmatisering i samhället kopplat till mental ohälsa, eftersom de inte

bara reflekterar och representerar sociala relationer utan också konstruerar dem. Diskurserna sätter människor i olika positioner som sociala subjekt, vilket kan även ha sociala konsekvenser. (Fairclough 1992 s.3-4)

Diskurserna annorlunda och farlig som förekommer i några artiklar, kan ha en betydande roll för en person som drabbas av mental ohälsa och hens självförtroende. I värsta fall kan det leda till självstigmatisering samt isolering, och bland personer med mental ohälsa är stigma en av de största orsakerna till varför behandlingen nervärderas då man är rädd för stämpling (Toivio & Nordling 2013 s.360). Enligt forskning har personer med mental ohälsa till och med 15 år kortare livslängd, varav skamkänslan har en stor del med livskvaliteten att göra (Korkeila et al. 2011 s.33).

Diskurserna har inte bara konsekvenser på själva gruppen individer det berör, utan även allmänhetens attityder mot denna grupp. Olika uppfattningar, vare sig de är sanna eller ej, sprider sig mycket snabbt speciellt i sociala nätverk. Avgörande blir hur lätt det är att acceptera uppfattningen eller åsikten och därmed kan stereotypier spridas som virus för att utesluta någon från en viss grupp. I detta fall kan massmedias beskrivning ha en betydande roll för hur en individ tänker som aldrig personligen haft kontakt med mental ohälsa i någon form. Då byggs upp en uppfattning bara på basen av berättelser man hört eller läst och ifall media bekräftar dessa uppfattningar, kan det leda till en vilja att undvika kontakt med personer med mental ohälsa och en allmänt mer negativ attityd. (Korkeila et al. 2011 s.27, 29) Detta framkom även i forskningen gjord av Dietrich et al. (2006 s.318-322), som diskuterades i kapitlet om tidigare forskning. De unga som läste en artikel där personer med mental ohälsa kopplades till våld och kriminalitet hade en betydligt högre sannolikhet att beskriva personer med mental ohälsa med negativa termer som våldsam och aggressiv, medan de som läst en informativ artikel hade en mer positiv attityd.

I synnerhet om de antaganden en person har om mental ohälsa riskerar ens eget emotionella tillstånd, bidrar det till att individen bildar, vad Goffman kallar för, en stigmatteori, där hen övertalar sig själv att den andra representerar någon sorts fara och lägger personen i en underlägsen position. Detta kan senare leda till konsekvenser i sociala situationer, där onödiga kategoriseringar kan tas till bruk vilket leder till en besvärad stämning. Förutom det kan personen med mental ohälsa även få en känsla av att hen är ständigt ifrågasatt, då

hen inte kan fullständigt veta vad andra i den ifrågavarande situationen tänker om mental ohälsa. (Goffman 1972 s. 14,23,28)

Det är inte bara de personer med mental ohälsa som stöter på stigmatisering i samhället, utan även de professionella som jobbar inom området. Enligt Korkeila et al. (2011 s.39-40) är psykiatrin den minst uppskattade branschen, eftersom en fördom är att jobbet är obetydligt och anspråkslöst då patienten inte kan botas helt och hållet. Hur massmedia tar ställning till situationen är svårt att analysera, eftersom det bara förekom i en artikel åsikter av en psykiater. Däremot kan man fråga sig varför det inte förekommer mera ställningstaganden av personer som jobbar inom psykiatrin, fastän det fanns flera artiklar där det kunde ha varit möjligt.

Som tidigare nämnt var flesta av de artiklar jag analyserade av neutralt slag, där mental ohälsa varken kopplades till negativa eller positiva termer. Tillsammans med diskurserna annorlunda och farlig, förekom den positiva diskursen som även har en betydande roll med tanke på stigmatisering i samhället. För att få en positiv förändring måste man ta itu med allmänhetens attityder, där man måste tänka på tre komponenter; den emotionella, den kunskapsmässiga och den funktionella komponenten. Vad gäller mental ohälsa, är oftast den emotionella komponenten negativ samtidigt som kunskapen kan vara förvrängd, vilket leder till att man bygger upp ett stigma för den ifrågavarande personen. Därför har media i stort sett en betydande roll för att ändra både på den emotionella och den kunskapsmässiga komponenten, vilket sedan leder till hur individen betar sig mot andra. (Toivio & Nordling 2013 s.362) Som exempel kan man ta artikeln som handlar om en person med schizofreni. Genom att skriva raka citat vad hen säger, tar man ställning till den emotionella komponenten hos allmänheten, eftersom de "svaga" grupperna i samhället väcker läsarens sympatikänslor (Olsson 2006 s.106). Då man sedan tillägger en faktaruta och professionellas synvinklar om diagnosen, kan man få en ändring på den kunskapsmässiga komponenten och därmed kan massmedia bidra till en positivare attitydförändring.

Man skulle kunna säga att målet med journalistiken är en aning motstridig, eftersom den ska fungera som en kunskapsbas för medborgare och samtidigt skapa artiklar som väcker den största uppmärksamheten, vilket den oftast gör med häftiga och spektakulära händelser eller berättelser som inte alltid är alldeles sanna. I kontrast till detta är det viktigt med

de informativa artiklarna som presenterar sann fakta, för att bidra till att bilda positiva diskurser av mental ohälsa. Eftersom journalister inte bedömer hur viktig eller sann en händelse är, utan hur bra den kan sälja och vad läsaren vill läsa (Olsson 2006 s.85), är det viktigt att ha ett någorlunda kritiskt förhållningssätt då man läser tidningsartiklar.

7 DISKUSSION

I detta kapitel kommer jag att diskutera kring mitt metodval och hur hela forskningsprocessen gick till samt vad kunde ha gjorts annorlunda. Därpå reflekterar jag kring de resultat jag kom fram till i min forskning och ifall jag fått svar på mina forskningsfrågor. Till slut ger jag förslag på fortsatt forskning.

7.1 Metoddiskussion

Jag anser att mitt metodval passar bra till forskningens syfte, nämligen hur massmedia representerar personer med mental ohälsa och vilket samband detta eventuellt har med stigmatisering i samhället. Den kritiska diskursanalysen ansåg jag vara den mest relevanta metoden, eftersom syftet med metoden är att undersöka hur diskurser relaterar sig med sociala strukturer i samhället. Jag gjorde analysen med hjälp av Faircloughs tredimensionella modell, vilket delvis underlättade och delvis gjorde analysens gång mer krånglig. Textanalysen med hjälp av de lingvistiska analysredskapen fungerade bra, medan det var svårare att koppla resultaten med den diskursiva och sociala praktiken. Trots det anser jag att detta var den enda metoden som skulle ge de svar jag var ute efter, eftersom syftet var att koppla medias beskrivning till ett större samhälleligt fenomen.

Att analysera nyhetsartiklar ur Helsingin Sanomat fungerade bra, eftersom det var den enda tidningen jag hade möjlighet att få tag på under en längre period. Jag hittade flera artiklar under tre månaders tid, vilket fick mig att tänka noggrant på mina inkluderings- och exkluderingskriterier. I dessa val hade jag hela tiden forskningens syfte och frågeställning i tankarna för att säkra att jag verkligen valde de mest passande artiklarna. Jag strävade till att beskriva noggrant mitt urval, datainsamlingen och analysprocessen, vilket bidrar till en högre giltighet och tillförlitlighet av arbetet (Lundman & Hällgren 2012 s. 170). Jag strävade även att vara genomgående medveten om de etiska överväganden då

jag valde och analyserade artiklarna. Stundvis var det svårt att hållas neutral och inte låta de egna värderingarna och fördomarna påverka analysen. Enligt mig lyckades jag trots allt relativt bra, eftersom jag var ständigt medveten om hur mina egna åsikter kan påverka resultaten.

Hela forskningsprocessen har haft sina upp- och nedförsbackar. De flesta motgångar har varit på grund av den obekanta metoden, som även är relativt sällsynt bland examensarbeten inom detta utbildningsområde på Arcada. Detta har krävt mycket arbete av mig och insatser i hur metoden fungerar, vilket har även krävt extra tid. Processen har dock varit mycket lärorik och jag har lärt mig en stor mängd ny kunskap och nya tillvägagångssätt vid problemlösning.

7.2 Resultatdiskussion

Resultaten jag kom fram till i min forskning är relevanta och ger relativt bra svar på mina forskningsfrågor. På min första fråga, "Hur skildras personer med mental ohälsa i finsk dagspress?", fick jag bra svar på med hjälp av Faircloughs lingvistiska analysredskap. Resultaten visade att de flesta artiklar hade ett relativt neutralt förhållningssätt till mental ohälsa, medan det i några artiklar framkom negativa diskurser, som annorlunda och farlig, och några artiklar innehöll positiva beskrivningar. Resultaten visade också att journalister använder sig av vissa lingvistiska "knep" för att väcka mer uppmärksamhet och locka till sig läsare, exempelvis genom att presentera text som om det vore fakta och lämna bort agenten för att slippa lägga ansvaret på någon.

Min andra fråga, "Finns det ett samband mellan de framträdande diskurserna och stigmatisering i samhället?", var det svårare att få realistiska och tillförlitliga svar på. Jag anser att svaret blev en aning ytligt och kunde ha varit mer fördjupat ifall jag hade lyckats få med produktionsförhållanden för Helsingin Sanomat, det vill säga vad tidningen måste gå igenom innan den trycks, vilket även är en betydande del i den diskursiva praktiken i den kritiska diskursanalysen (Jørgensen & Phillips 2000 s.85). Trots det anser jag att jag kunde koppla textanalysen och intertextualiteten till teorier om stigma och komma fram till att det har en betydande roll för bildandet av attityder och stigmatisering hur massmedia framställer personer med mental ohälsa. Jag märkte att det var lättare att koppla resultat ur den första forskningsfrågan till tidigare forskning än till teori, eftersom de flesta

artiklarna i tidigare forskning fokuserade främst på hur personer med mental ohälsa framställs i media utan att beskriva desto mer djupgående större samhällsliga konsekvenser. Således var det lättare att koppla den andra forskningsfrågan till teoridelen, eftersom det delvis även var inbakat i själva frågan. Koppling till tidigare forskning kunde ha blivit mer relevant och intressantare ifall jag skulle ha hittat tidigare forskning som gjorts i Skandinavien eller till och med i Finland. Detta var dock mycket svårt att hitta, vilket även tyder på att det skulle behövas mer forskning inom ämnet.

Resultaten i forskningen är inte generaliserbara, eftersom jag analyserade bara en tidning under en relativt kort period. Trots det har de flesta redaktioner samma mål och tankesätt, nämligen locka till sig den största publiken (Olsson 2006 s. 12). Forskningsresultaten tyder på att en mediekritisk attityd måste tas i beaktande då man läser nyhetsartiklar, eftersom texten kan vilseleda till negativa fördomar. Detta även på grund av att media blir en allt större del av vår vardag.

7.3 Förslag på fortsatt forskning

Eftersom massmedia är en så stor del av vår vardag, är det relevant att forska vidare i hur den text som produceras påverkar allmänhetens attityder gentemot en viss människogrupp. Med tanke på hur stor inverkan stigma har för självförtroende och känslan av återhämtning bland personer med mental ohälsa, är detta ett ämne som kräver fortsatt forskning.

För att få mer generella resultat, kunde flera typer av massmedier inkluderas i analysen eller med tanke på tidningar, både dags- och kvällspress. Detta skulle bidra till en bredare analys och samtidigt kunde man jämföra ifall det finns några skillnader i hur olika massmedier framställer personer med mental ohälsa och eventuella diskurser. Möjligtvis kunde även både finsk- och svenskspråkiga medier jämföras för att se ifall det finns några språkliga skillnader på hur diskurser framställs. Som sagt granskade jag Helsingin Sanomat under en period på tre månader. För att få mer tillförlitliga resultat kunde tidningen granskas en längre tid för att få samlat flera artiklar för en mer utförligare analys.

KÄLLOR

Andersson, Gunvor & Swärd, Hans. 2008, Etiska reflektioner i *Forskningsmetodik för socialvetare*, Stockholm: Natur och Kultur, 254 s.

Aragonés, Enric; López-Muntaner, Judit; Ceruelo, Santiago & Basora, Josep. 2014, Reinforcing Stigmatization: Coverage of Mental Illness in Spanish Newspapers, *Journal of Health Communication: International Perspectives*, 0:1-11

Arcada. 2016, *PAD-projektets nätsida*, tillgänglig: <http://inside.arcada.fi/author/the-pad-project/>, hämtad 1.10.2016

Bergström, Göran & Boréus, Kristina. 2005, Textens mening och makt. *Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Lund: Studentlitteratur, 461 s.

Blomberg, Helena; Kroll, Christian; Lundström, Tommy & Swärd, Hans. 2004, *Sociala problem och socialpolitik i massmedier*, Lund: Studentlitteratur, 359 s.

Brunt, David & Hansson, Lars. 2014, *Att leva med psykisk funktionsnedsättning - livssituation och effektiva vård- och stödinsatser*, Lund: Studentlitteratur, 398 s.

Corrigan, Patrick W. 2014, *The Stigma of Disease and Disability*, American Psychological Association: Magination Press, 319 s

Dietrich, Sandra; Heider, Dirk; Matschinger, Herbert & Angermayer, Matthias C. 2006, Influence of newspaper reporting on adolescents' attitudes toward people with mental illness, *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 41:318-322

Ely-Keskus. 2015, *Joulukuun työllisyyskatsaus 12/2015*, tillgänglig: https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/7383509/Uudenmaan_ELY_Tyollisyyskatsaus_+Joulukuun_+2015.pdf/e27f502b-f39c-4b6e-ac6d-952d8934e39a Hämtad 23.5.2016

Fairclough, Norman. 1992, *Discourse and Social change*, Cambridge: Polity Press, 259 s.

Fairclough, Norman. 1995, *Critical discourse analysis. The critical study of language*, London: Longman Group Limited, 265 s.

Giddens, Anthony & Sutton, Philip W. 2014, *Sociologi*, 5. uppl., Lund: Studentlitteratur, 807 s.

Goffman, Erving. 1972, *Stigma: den avvikandes roll och identitet*, Stockholm: Rabén & Sjögren, 168 s.

Harper, Stephen. 2008, Understanding mental distress in film and media: a new agenda?, *The Journal of The Royal Society for the Promotion of Health*, 128(4):170-174

Heiskanen, Tarja; Salonen, Kristiina & Sassi, Pirkko. 2007, *Mielenterveyden ensiapukirja*, 2. upplagan, Helsinki: SMS-Tuotanto Oy, 168 s.

Högberg, Torbjörn. 2010, 'Not in my backyard'. *Public attitudes towards mental illness and people with mental illness living in Sweden*, Stockholm: Karolinska institutet

Jørgensen, Marianne Winther & Phillips, Louise. 2000, *Diskursanalys som teori och metod*, Lund: Studentlitteratur, 205 s.

Jönhill, Jan Inge. 2012, *Inklusion och exklusion – en distinktion som gör skillnad i det mångkulturella samhället*, Malmö: Liber AB, 216 s.

Korkeila, Jyrki; Joutsenniemi, Kaisla; Sailas, Eila & Oksanen, Jorma. 2011, *Irti häpeälemästä*, Porvoo: Bookwell Oy, 120 s.

Kvale, Steinar & Brinkman, Svend. 2009, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, andra upplagan, Lund: Studentlitteratur, 370 s.

Lundman, Berit & Hällgren, Ulla. 2012, Kvalitativ innehållsanalys, i *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvården*, Lund: Studentlitteratur, s.159-172

Madsen, Bent. 2006, *Socialpedagogik – integration och inklusion i det moderna samhället*, Lund: Studentlitteratur, 301 s.

Media Audit Finland. 2016, *KMT 2015: Lukijamäärät ja kokonaistavoittavuudet*, tillgänglig: <http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2015/09/Lukijamaarat-ja-kokonaistavoittavuudet.pdf> Hämtad 22.5.2016

Mielenterveyden keskusliitto, *käsitteitä mielenterveydestä*, tillgänglig: <http://mtkl.fi/tieto-mielenterveydesta/kasitteita-mielenterveydesta/> Hämtad 23.5.2016

Nawková, Lucie; Nawka, Alexander; Adámková, Tereza; Rukavina, Tea Vukusic; Holcnerová, Petra; Kuzman, Martina Rojnic; Jovanovic, Nikolina; Brborovic, Ognjen; Bednárová, Bibiána; Zuchová, Svetlana; Miovský, Michal & Raboch, Jirí. 2012, The Picture of Mental Health/Illness in the Printed Media in Three Central European Countries, *J Health Commun*, 17(1):22-40

Nieminen, Hannu & Pantti, Mervi. 2012, *Medierna på marknaden. En introduktion till massmedier och massmedieforskning*, 3. uppl., Tampere: Vastapaino, 195 s.

Olsson, Anders R. 2006, *Lögn, förbannad lögn och journalistik*, Stockholm: Natur och Kultur, 222 s.

Sanomalehtien Liitto, *UKK – Usein kysytyt kysymykset*, tillgänglig: <http://www.sanomalehdet.fi/sanomalehtitieto/ukk-usein-kysytyt-kysymykset> Hämtad 23.5.2016

Stuart, Heather. 2006, Media Portrayal of Mental Illness and its Treatments: What Effect Does it Have on People with Mental Illness?, *CNS Drugs*, 20(2):99-106

Toivio, Timo & Nordling, Esa. 2013, *Mielenterveyden psykologia*, 3. upplaga, Porvoo: Bookwell Oy, 407 s.

BILAGA 1 - BESKRIVNING AV INKLUDERADE ARTIKLAR

Datum + sida	Författare	Rubrik på artikeln + kort beskrivning av innehållet
Helsingin Sanomat 21.3.2016, A10	Vasantola Satu	“ <i>Arttu opettelee olemaan lyömättä</i> ” - en artikel om psykiatriska sjukhuset i Pitkämäki, där bland annat den unga Arttu bor.
Helsingin Sanomat 24.3.2016, A10	Huusko Jukka	“ <i>Toistaako Isis samaa kaavaa Euroopan iskussa?</i> ” - spekulationer om terrordådet i Bryssel samt Isis strategier
Helsingin Sanomat 25.3.2016, B15	Mutanen Annikka	“ <i>Masennusoireet ja some liittyvät yhteen</i> ” - en sammanfattning av en forskning om hur sociala medier är kopplat till depression
Helsingin Sanomat 26.3.2016, C47	Yrttiaho Tuomo	“ <i>Lera Lynn on True Detectiven tuskan tulkki</i> ” - en recension av tv-serie True Detective och dess musik
Helsingin Sanomat 26.3.2016, B27	Reponen Jussi-Pekka	“ <i>Pituusgeeneillä pitkälle uralle</i> ” - en artikel där handbollspelaren Kaisa Jokinen berättar om sina erfarenheter av utmatthet
Helsingin Sanomat 6.4.2016, B6	Kanerva Arla	“ <i>Psykoopaatin petipuuhat</i> ” - en bokrecension av Lisa Hiltons bok Maestra
Helsingin Sanomat 7.4.2016, A28	Kerkelä Lasse	“ <i>Perheenäiti joutui uhriksi sattumalta</i> ” - en artikel om ett gatumord i Tusby
Helsingin Sanomat 10.4.2016, A13	Pääkkönen Sirpa	“ <i>Lapua aloitti uuden ajan</i> ” - en artikel om psykologen Soili Haaramos krisarbete efter explosionen på patronsfabriken i Lapua
Helsingin Sanomat 12.4.2016, A5	(Ledare) Författaren nämns ej	“ <i>Lastensuojelun pimeä puoli</i> ” - ledarartikel om en undersökning som handlar om barnskyddets behandling av barn under 1950-1970-talet
Helsingin Sanomat 12.4.2016, B7	Författaren nämns ej	“ <i>Odottajan lääke voi masentaa teiniä</i> ” - en sammanfattning av en forskning om hur mammans medicinering mot depression kan påverka barnet under tonåren
Helsingin Sanomat 17.4.2016, C41	Immonen Petri	“ <i>Pelko leimasi lapsuutta hippi-idyllissä</i> ” - en recension om dokumentären “Christianian lapset”

Helsingin Sanomat 27.4.2016, A26	Hakala Pekka	<i>“Tihvinän Jumalanäidin ikoni suojelee Ladaa”</i> - del 3 av en “resdagbok” som HS brevväxlare från Moskva skriver när han kör runt i Ryssland
Helsingin Sanomat 5.5.2016, B35	Pajukallio Arto	<i>“Kaikkien aikojen mielisairaalakuvauus”</i> - en filmrecension om filmen “Lilith”
Helsingin Sanomat 5.5.2016, A21	Lehtinen Toni	<i>“Rikollinen riippuvainen hakee ensin apua”</i> - en artikel baserad på en forskning om klienter inom missbrukarvården som suttit i fängelset
Helsingin Sanomat 8.5.2016, A8	Repo Päivi	<i>“Teinin välivuosi voi johtaa ongelmiin”</i> - en artikel om hur tonårens mellanår kan leda till problem senare i livet
Helsingin Sanomat 10.5.2016, A33	Vilén Jan	<i>“MM-mitalisti kohtasi henkisen uupumuksen”</i> - en artikel om orienteraren Venla Harju och hennes erfarenhet om utmatthet och depression
Helsingin Sanomat 11.5.2016, A23	Författaren nämns ej	<i>“Münchenin hyökkääjä ehkä sairas”</i> - en kort notis om en man som attackerat folk i München
Helsingin Sanomat 13.5.2016, A12	Pääkkönen Sirpa	<i>“Lääkäri: Naisen armokuolema oli rajatapaus”</i> - en läkares och eutanasi föreningens ordförandes åsikter om ett eutanasi fall i Holland
Helsingin Sanomat 14.5.2016, C33	Römpötti Harri	<i>“Nuoret lentävät käenpesään”</i> - en recension om tv-serien “Sekaisin”
Helsingin Sanomat 22.5.2016, A15	Vasantola Satu	<i>“Lievä masennus voi olla hyödyksi”</i> - en artikel om hur lindrig depression kan vara till nytta för individen
Helsingin Sanomat 24.5.2016, B11	Författaren nämns ej	<i>“Nettiriippuvuus ruokkii koulu-uupumusta”</i> - en sammanfattning av en forskning om sambandet mellan depression och internetberoende
Helsingin Sanomat 25.5.2016, A6	Repo Päivi	<i>“Itsemurhien määrä puolittui 25 vuodessa”</i> - en artikel om självmordsstatistiken i Finland samt en persons berättelse om ett självmordsförsök
Helsingin Sanomat 6.6.2016, B9	Författaren nämns ej	<i>“Nuoria ja naisia ahdistaa eniten”</i> - en sammanfattning av en analys om flera forskningsresultat angående ångest
Helsingin Sanomat 8.6.2016, A18	Vihavainen Suvi	<i>“Ero perheestä voi vaikeuttaa kotoutumista”</i> - en artikel baserad på forskning om hur separation av familj påverkar invandrades mentala hälsa

Helsingin Sanomat 8.6.2016, B28	Författaren nämns ej	<i>“Lapsuuden muutot vaikeuttavat elämää”</i> - forskningsresultat om hur mycket flyttande i barndomen kan leda till problem senare i livet
Helsingin Sanomat 10.6.2016, A15	Vihavainen Suvi	<i>“Pakkohoito antoi elämälle suunnan”</i> - artikel om erfarenheter av en person med schizofreni samt kort fakta om diagnosen
Helsingin Sanomat 11.6.2016, C6	Mazzarella Merete	<i>“Mikä tekee hirviön?”</i> - Lördagsessä om berättelsen om Frankenstein
Helsingin Sanomat 14.6.2016, A8	Koskinen Matti	<i>“Ampujaepäilty oli väkivaltainen aviomies”</i> - en artikel om hurdan massmördaren bakom Floridas massmord var
Helsingin Sanomat 17.6.2016, A27	Sipilä Anna- mari	<i>“Poliitikon ampuminen keskeytti EU-kampanjat”</i> - en artikel om riksdagsledamotens mord i Britannien
Helsingin Sanomat 17.6.2016, B11	Junttila Johanna	<i>“Äidin masennuslääke vaikuttaa sikiöön”</i> - en sammanfattning av forskningsresultat om hur mammas medicinering mot depression kan vara skadligt för fostret